

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marție, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
pistolele nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl. pentru fie-care publicare.

Postulate juste.

Întregă presa din monarhie se ocupă cu afacerile interne din statul nostru în situațiunea nouă, care s'a creat prin venirea la guvern a actualului ministru-president Coloman Széll, și în timpul din urmă cu modul de vedere al șefului cabinetului, de a deslega chestiunile delicate, cari ne ating pe noi, naționalitățile.

Vorbirea ministrului-president la desbaterea în general a bugetului în sesiunea naționalităților a făcut adencă impresiune pretutindenea, atât în parlament, cât și afară de parlament, atât în țară, cât și afară de țară.

Este o promisiune solemnă, că se va face dreptate fiecărui cetățean fără privire la limba lui maternă, la confesiunea lui, se va face dreptate tuturor în sensul cel mai strict al cuvântului.

Este acesta o promisiune sârbătorescă făcută în parlamentul țerei, făcută de ministrul-president al țerei, o promisiune, care obligă întreg ministerul, căci șeful guvernului a făcut promisiunile în numele guvernului preșidat de el.

Guvernul și-a făcut datorința, el a promis, că tutuora le va măsura cu o măsură, cu măsura dreptății, cu a legalității, cu a ecuității până la anumite granițe, cari trebuiau puse spre a asigura o unitate 6re-care, despre care a vorbi nu acum este timpul.

Este acum datorința noastră, se venim și se accentuăm cari sunt durerile noastre, cari sunt gravaminele noastre, cari sunt pretensiunile noastre legale, cari sunt postulatele juste, pe cari de mult le-am mai accentuat, în era trecută, accentuarea căroră însă zadarnică a fost.

Noi ca biserica avem o lungă serie de gravamine, cu cari vom veni pe rënd, și de atâtea-ori le vom repeta, până când vor fi delăturate.

Postulatele noastre sunt juste, sunt în consonanță cu legile patriei, ținesc la bunăstarea comună, binele public, și

nu ating granițele, peste cari în interesul unității și integrității statului nu se poate trece.

Fiecare om se cugetă la locul prim la lucrurile cele mai de actualitate, la ceea-ce mai tare îl dore.

Pentru biserica noastră acum în planul prim stau 2 chestiuni: ameliorarea dotațiunei preoției dela sate prin executarea în mod cinstit a articolului de lege XIV. din 1898, care normeză întregirea venitelor preoției, și ameliorarea dotațiunei funcționarilor consistoriali din centru și a profesorilor dela seminarul arhidieceșan. Înțelegem sub funcționarii consistoriali personalul dela consistor, începând dela arhiepiscop până jos la canceliști.

Pentru azi ne mărginim la articolul de lege XIV. din 1898, care regulază întregirea venitelor preoției.

Se scie câtă luptă, câtă îngrijire s'a iscat în biserică în jurul acestui articol de lege, câte jertfe materiale a adus biserică, până ce în congresul extraordinar din 17. Maiu 1899, convocat anume în afacerea întregirii venitelor preoției, s'a normat ținuta bisericeii pentru întregă biserica față cu numita lege.

Rezultate bune înse numai atunci p6te avea legea acesta, dacă ea se va executa în mod cinstit, dacă ea se va executa cu conlucrarea bisericeii, cu considerarea justelor ei pretensiuni.

De acea după conlucul congresual Nr. 14 în meritul afacerii, ca biserica să reflecteze la beneficiile legii, care conlucul s'a luat numai cu majoritate de voturi (40 contra 26) a urmat ca întregire conlucul Nr. 15 luat cu unanimitate la o propunere a deputatului congresual Parteniu Cosma, care conlucul indică executarea cinstită a legii din sesiune, scote la ivelă un vechiu postulat al bisericeii, și condiționează liniștea, încrederea bisericeii în corecta executare a legii dela considerarea acestui just postulat.

Conlucul acesta este de următorul cuprins:

Congresul regretă, că în ministerul de culte și instrucțiune publică de un lung și

de ani nu se află aplicați bărbați ortodocși de naționalitatea română, cari cunoscând bine afacerile bisericeii și însușirile credincioșilor ei, se p6tă contribui cu cunoscințele lor speciale la resolvirea corectă a chestiunilor noastre bisericeșii și școlare, precum s'a practicat la reactivarea guvernului constituțional. Deci

considerând, că dela modul puneri în lucrare a articolului de lege XIV din 1898, care tracteză chestiuni de natură foarte delicată, depinde în mare măsură pacea între stat și biserica noastră autonomă;

considerând, că afacerile bisericeșii și școlare ale bisericeii ortodoxe din statul nostru deși ierarhică și ea, ca cea catolică, totuși nu se provd în ministerul de culte și instrucțiune publică prin o secțiune compusă din funcționarii de confesiune ortodoxă, precum se provd afacerile bisericeii catolice în secțiunea I, compusă și condusă numai de funcționarii catolici, ci se provd prin secțiunea II, dimpreună cu ale reformatilor, luteranilor, unitarilor, israeliților, baptiștilor, nazarenilor etc., tot confesiuni, ale căror instituțiuni nu sunt identice cu ale bisericeii ortodoxe;

considerând în fine, că guvernul actual s'a îngaiat a inaugura un regim în spiritul deakist, carele a evitat ori-ce conflict între guvern și între biserica noastră, și a guvernă după lege, drept și dreptate;

congresul r6gă pe Inalt-Preasfinția Sa metropolitul, ca punându-și în cumpănă totă autoritatea, ce-i compete, în calitatea sa de cap al bisericeii autonome ortodoxe române din Ungaria și Transilvania, să intrevină la guvern, ca și în interesul bine priceput al statului, să iee măsurile necesare, ca în ministerul de culte și instrucțiune publică să se aplice la posturi cardinale bărbați cualificați din sinul bisericeii noastre naționale, ca afacerile bisericeii noastre să se p6tă rezolvi corect și în mod demn de însemnătatea ei pentru stat.

Noi credem, că după declarațiunile ministrului president în parlamentul țerei, acum e timpul să împlinescă el dorințele bisericeii exprimate în acest conlucul congresual.

Tocmai acum este în executare articolul de lege XIV. din 1898, privitor la întregirea venitelor preoției dela sate.

O lucrare grea, anevoioasă, delicată, spriginită de zeci de mii de documente originale date de către organele bisericești în limba oficială a bisericeii noastre, dacă ea nu va fi pusă în mână bărbaților din sinul bisericeii noastre ortodoxe române, este preste puțină să se rezolve corect și în mod demn de însemnătatea ei și pentru biserică, dară și pentru stat.

Acum e timpul deci să vedem puse în aplicare teoriile dezvoltate în parlamentul țerei de către ministrul-președinte.

Avem credința, că dorința bisericeii va fi împlinită tocmai acum, tocmai la această gravă și importantă sesiune, la executarea articolului de lege XIV. din 1898.

Este datorința noastră să cerem considerarea acestui conlucul congresual cu totă hotărîrea, și datorința guvernului este să împlinescă cererea noastră.

Chestia rentei. Precum află din București „Kel. Ért.”, liberalii proiecteză ținerea în zilele proxime în afacerea rentei bisericeii sf. Nicolae din Brașov, a unei mari adunări populare în București.

Favorurile legii în privința competenței de creditare. Precum se știe după lăsaminte este a-se solvi, în sensul legii, (după detragerea eventualelor datorii, a speșelor ivite sub decursul bălei și-a speșelor de înmormântare) așa numita competență de creditare, măsura căreia variază după relațiunea erezilor față de testator.

Asemenea este a se plăti competență și în cas de transcriere a unei averi.

Legea admite însă și excepțiuni; astfel de ex. art. de lege XXIII din 1868 § 21, scutește de competența amintită, toate legatele, lăsamintele și dăruirile făcute pentru scopuri științifice, de instrucțiune și de binefacere.

Deși dispozițiunea acesta a legii este destul de precisă, cu toate acestea nu arareori se întâmplă, că organele financiare pretind competența chiar și acolo unde nu sunt în drept. Astfel în urma unor casuri con-

FOIȚA

Fundațiune patriotică românească.

Multe și felurite sunt notele distinctive, după cari un popor 6re-care se deosebește de alte popore.

Fondul etnic, individualitatea fiecăruia, o formeză însă mai ales originea, limba, modul de gândire în chestii de credință, obiceiurile, portul și altele.

Ca proprietăți psihice ies la ivelă în măsură mai mare sau mai mică: eroismul ori lășitatea, iubirea de patrie și de adevăr, ori falsitatea, și tradarea, altruismul și generositatea ori ferocitatea, astuția și esclivismul.

Credem a esprima un adevăr neresturnabil când afirmăm, că poporul nostru escelează cu deosebire în partea cea bună a calităților înșirate aici. Cu deosebire în ce privește iubirea de moșie, patrie și dinastie Românul este neîntrecut.

Pentru „înălțatul Împărat”, al cărui nume atât de des se rostește în serviciile noastre religioase, el trece prin foc și prin apă

și merge acolo, unde i-se poruncește, fără preget, fără șovăire.

Pentru patrie și jertfește Românul ce are mai scump în această lume: averea, sângele și viața iar vatra și moșia numai cu greu le părăsește.

Patriotismul la noi nu e ca la alții, o frază golă, banală, ori paravan după care s'ar ascunde scopuri egoiste, nici numai o splendidă firmă de reclam; ci e o virtute înăscută, o datorință de împlinit, care la cele mai critice epoce în istoria țerei și a dinastiei noastre totdeauna s'a tradus aievea și în faptă.

Drept dovadă, pe lângă alte multe, servescă și următorul fapt:

La anul 1859, când s'a declarat războiul în Italia, și „ficiorii” nostri sângerău pe câmpiile Lombardo-Veneției, luptând vitejește pentru integritatea monarhiei, pentru patrie și împărat, părinții lor de acasă deliberau cu seriozitatea datorită cauzei, asupra modalităților de a crea din propriile mijloce fonduri de ajutorare pentru cei ce s'ar reînțorce din bătaie schilodiți și incapabili de a se mai pute hrăni, eventual pentru veduvelor și orfaniilor lor.

Dar pentru mai buna orientare a on. public cetitor, publicăm în traducere verbală după originalul nemțesc însuși acel document. Iată-l:

Literele fundatiionale
ale fondului invalizilor din cercul Orlatului 1859.

— Viribus unitis (cu puteri unite) —

Subsemnații reprezentanți ai celor douăsprezece comune ale cercului Orlat în marele principat al Ardealului confirmă prin acest document:

Când Majestatea Sa apostolică, preagrațiosul nostru împărat și domn Francisc Iosif I. în anul 1859 a prins sabia pentru on6rea și bunul drept al Austriei, pentru drepturile tuturor pop6relor și statelor, pentru cele mai sfinte bunuri ale omenimei și a emis către pop6rele Sale apelul, ca în războiul ce a erupt să-I stee într'ajutor cu din vechime dovedită fidelitate, alipire și jertfă — atunci reprezentanți legali ai celor 12 comune românești, care în prezent se țin de pretura Orlatului, anume: Galeș, Gurariului, Cacova, Mag, Orlat, Poplaca, Rășinari, Sibiel, Săcel, Seliște, Tilișca și Vale s'au întrunit în 18 Maiu 1859 sub presiul c. r. antiste cercual și consilier al locotenentei Francisc de Bog-

dányi și unanim au decis întemeierea unei fundațiuni pentru ajutorarea invalizilor din armata ces-reg. austriacă, aparținătoare la pretura Orlat, precum și a veduvelor și orfanilor acelor.

Pentru executarea acestui conlucul s'a ținut în 20 Maiu 1859 sub presiul prepositalui cercual c. r. Anton Stokera o întrunire a reprezentanților legali ai celor 12 comune susnumite, în care s'a decis și statortit precum urmază:

§. 1. Cele 12 comune românești, aparținătoare preturei Orlatului în marele principat al Ardealului, și anume: 1. Galeșul, 2. Gurariului, 3. Cacova, 4. Magul, 5. Orlatul, 6. Poplaca, 7. Rășinariul, 8. Sibielul, 9. Săcelul, 10. Seliște, 11. Tilișca și 12. Valea întemeiază o fundațiune, care va purta numirea: „Fundațiunea invalizilor din pretura Orlat”.

§. 2. Scopul acestei fundațiuni este ajutorarea ostașilor din armata c. r. austriacă de pe teritoriul aparținătoriu preturei Orlat deveniți invalizi.

§. 3. Fundațiunea se formează de către susnumitele comune ale preturei Orlat din un capital fundamental depus în obligațiuni de stat și de rescumpărarea pământului de 5%,

crete judecătoria supremă financiară a adus în direcțiunea acestă mai multe hotărâri principale de interes și pentru noi.

Reproducem câteva: legatele făcute pentru stipendii studenților (Nr. 7537/89) pentru seminarii teologice de ori-ce confesiune (Nr. 670/86) pentru spitale școlare (1795/92) sunt scutite de competență.

Din timpul mai recent dată următoarele: „Legatele făcute pentru îmbunătățirea salariilor învățătorilor confesionali sunt scutite de competență” (Jud. sup. financ. sub Nr. 175 ex: 1899).

„Legatele făcute în favorul reuniunii Emke sunt scutite de competență” (Jud. sup. financ. Nr. 176 ex. 1899.)

Atragem atențiunea cercurilor interesate asupra celor împărțite, ca la ocaziune dată, când eventual li s'ar prescrie pe nedrept vre-o competență să nu întrelase a face recurs la locurile competente.

Renta bisericei s. Nicolae în camara română.

Desbaterile asupra acestei chestiuni au decurs în ședințele dela 28 și 29 Ian. v. ale camerei române, fără să se pōtă împedea izbucnirea acușățiunilor de o parte și de alta dintre liberali și conservatori. Discuțiunile s'au terminat cu primirea proiectului; pentru cunoșterea mersului desbaterilor, vom da un raport mai scurt după *Drapelul* în următoarele:

D. B. Delavrancea, raportor, dă citire proiectului de lege pentru renta bisericei din Brașov.

D. I. C. Brătianu are cuvântul.

D-sa spune că era cunoscut la Budapesta încă înainte de discursul d-lui Sturdza, pronunțat la Orfeu, că școlele din Brașov primesc o rentă din București. Citește pe rând toate actele oficiale schimbate între guvernul român și austro-ungar cu privire la tratativele urmate în timpul d-lui Sturdza asupra acestei chestiuni.

Dacă d. Sturdza n'a mai servit renta școlilor, zice d. Brătianu, acesta a făcut-o din patriotism, căci nu voia să dea prilej guvernului maghiar ca să închidă școlele.

Di Sturdza voia să se încredințeze renta metropoliei din Sibiu; iar actualul guvern o încredințează casei de stat maghiar, ast-fel că va fi de aci înainte o rentă ungurească, iar nu românească!

Oratorul își termină cuvântarea întrebând pe actualul guvern, dacă mai crede că d. Sturdza a venit la putere prin influența baronului Bánffy și dacă decorarea lui Iessen-szky mai constituie o rușine națională. În acest cas, ce a făcut guvernul ca să ștergă acea rușine.

D. G. Dobrescu constată o mare contradicție în cele spuse de d. Brătianu, care acum 4 zile a spus că bazele legii sunt puse de d. Sturdza, și acum zice că ea este detestabilă. Oratorul spune că nimeni n'are mai multe păcate în această chestie ca d. Sturdza.

De modul cum s'a rezolvat chestia d-sa spune că nu se declară mulțumit și totă răs-

punderea o pune în sarcina dlui Sturdza.

N. Săveanu: Când primul ministru ungar a anunțat în parlamentul maghiar, cum a fost rezolvată chestia rentei școlilor din Brașov, dieta a primit cu aplauze soluția. În aceeași zi guvernul român, tot în aplauzele parlamentului a depus proiectul de lege pentru această rentă.

D-sa face istoricul afacerii școlilor din Brașov. Condițiunile în cari s'a rezolvat această chestie sunt mai oneroase pentru Românii de dincolo, de cât acelea pe care le propusesse d. Sturdza.

Oratorul respinge toate acușățiile aduse în această chestie d-lui Sturdza. Șeful fostului guvern însă n'a mai plătit renta pentru că era expus să fie confiscată de guvernul maghiar.

D. G. Dobrescu. Pentru ce a plătit-o d. Aurelian?

D. Săveanu: Guvernul Aurelian era de o scurtă durată, dacă ar mai fi stat ar fi suprimat renta. Guvernul ungar a început de mult cercetările și a astat înainte de declarațiile d-lui Sturdza că școlele din Brașov au moșii în România și că primesc bani de la noi.

Cu privire la soluțiunea, pe care a dat-o guvernul acestei chestiuni nu este de loc în concordanță cu lupta dusă în opoziție de conservatori. Prin ea se admite controlul guvernului maghiar, se esclude școala de comerț și se angajează guvernul să nu mai dea nici o dată, nici un fel de ajutor școlilor de dincolo.

Soluția pe care ați dat-o nu e nici cea ideală preconisată în opoziție, și mai ales nu e de loc patriotică.

Di Barbu Delavrancea, raportor; începe spunând că cuvântarea d-lui I. Brătianu a văzut școala sturdzistă.

Obiceiurile întrebuintate în luptele politice de școala lui Sturdza sunt criminale.

Ca probă citează un articol din *Voința Națională*, în care se spunea că dl Take Ionescu și-a curmat zilele, din cauză că ar fi dovedit că actele produse de d-sa în chestia școlilor din Brașov sunt false.

Oratorul analizează apoi actele produse în contra d-lui Sturdza în chestia denunțării sumelor trimise la Brașov și veracitatea lor. Trece în revistă totă lupta pe care dl Sturdza a dus-o în opoziție în chestia națională și toate cele cunoscute pe cari le a făcut în această chestie după ce a venit la guvern.

Arată pe dl Sturdza ca pe un despot și spune că cu acest om nu te poți înțelege: Ori trebuie să ai o putere asupra lui sau să te supui lui orbește. El nu înțelege de cât ori s'îi fii tu rob, ori s'îi fie el rob.

Fiind ora 6, ședința se prelungește.

Di Delavrancea continuă discursul său.

Di Sturdza nu putea să dea renta școlilor din ziua în care a venit la guvern pentru că luase angajamente. Dovadă este faptul că tot el denunțase pe dl Take Ionescu că cu acești bani cumpără conștiințele Românilor de dincolo. Cum vroiați ca odată venit la putere să mai pōtă da renta.

Oratorul, citează nota baronului d' Aenthal prin care se spune, că dl Sturdza

a luat măsuri să nu se mai trimită renta înainte de a pretinde această ministrul austro-ungar din București.

De alt-fel cum se explică faptul că guvernul Aurelian a dat renta și imediat cum a revenit Sturdza a suprimat-o din nou?

Am simpatii personale pentru d-ta, dle Săveanu, și-ți mărturisesc că mi-a fost milă de d-ta când ai afirmat că guvernul Aurelian a dat renta pentru că era un guvern de scurtă durată! Mai bine s'îi fi fost și guvernul Sturdza de scurtă durată și să fi dat renta.

Di Delavrancea face apoi psihologia sturdzistului. Acești oameni falsifică tot, distrug tot ce nu e al lor. La ei stă scris: Cine intră aici este om mare, cinstit, talentat; și cine nu e aci este o nulitate, necinstit. Ei au modul lor de a face istorie. O figură mare care nu le-a aparținut o distrug, o nimicesc; nu fac nici cel puțin o caricatură din ea, ci o masă informă de carne, sânge și pulbere!

Va veni însă istoria rece și imparțială care ne va răzbuna. Când vom deschide cartea istoriei vom găsi în locul acestor oameni nu o floare uscată pusă acolo de o mână gingașă, ci niște capete de muște strivite. În jurul acestor capete de muște va sta scris că unul a compromis chestia națională, altul n'a dat renta școlilor din Brașov, etc.

În zădar v'ei încerca să scoteți pe dl Sturdza din abisul în care a căzut. Cu noroiul în care se tăvălește acum, termină oratorul vreți să mănânci cea mai frumoasă pagină, care se va scrie azi în Istoria țării noastre.

Ședința se ridică la ora 7 fără un sfert.

Ședința dela 29 Ianuarie.

Di ministru de externe I. Lahovari face istoricul chestiunii acestei rente.

Susține că e bună soluția care s'a dat.

În condițiile de amicitie și lealitate în care ne aflăm cu statul vecin nu puteam da altă soluție chestiei și nimeni n'ar fi putut da una mai bună.

Di ministru de finanțe Take Ionescu se simte dator să ia cuvântul, căci în această chestie d-sa a fost cel mai atacat.

Chestia această este o mică parte din marea chestie națională pe care ați compromis-o atât de grav. Chestia rentei școlilor este un rest din legătura culturală între Români. Biserica sf. Nicolae a fost înzestrată de vechii domni Români și este singura care mai primește o rentă din partea Statului român. Legătura această era să se rupă, dacă nu venea guvernul conservator s'o restabiliscă.

Vine apoi la istoricul demersurilor făcute în această chestie și zice că dl Sturdza a căzut de la putere fără s'o pōtă rezolva.

Cu privire la soluția dată chestiei de actualul guvern și acușăția ce i-se aduce că a primit controlul statului maghiar d-sa zice că acest control nu e creat de soluție, ci de legile Ungariei. Toate rentele școlilor diferitelor naționalități sunt supuse controlului Statului ungar.

S'au acusat trei bărbați de semă că au intențat proces statului în numele Eforiei din

Brașov, și atunci s'a produs acea faimosă telegramă că Eforia își retrage procura.

Prin acel proces Eforia a dat adevăratul caracter pe care îl are renta, a arătat că-și cere dreptul seu legal.

Oratorul explică apoi, că condițiunea care prevede ca milionul să fie plătit în rentă română de 4 la sută perpetuă și nominativă anihilează ori-ce influență a controlului unguresc. Încă o probă că cei din Brașov sunt mulțumiți este, că au cerut închiderea acțiunii intentată la tribunalul Ilfov.

Vorbește apoi de modul cum dl Sturdza a exploatat chestia națională și spune că țara va mai suferi mult timp încă urmările acelei detestabile politice.

Legea se ia în considerație cu 90 de voturi, contra 6.

Se votază fără discuție, pe articole, și pusă la vot în total se admite cu 89 voturi contra 4.

Voci asupra soluțiunei date chestiei rentei.

Ziarul *La Roumanie* publică diferite opinii ale fruntașilor nostri asupra modului cum s'a rezolvat afacerea această.

Iată scrisoarea dlui *Al. Mocsonyi*:

Birchiș, 29 Ian. (10 Febr.) 1900

Domnul meu,

Eri am primit prețuita-vă epistolă în care v'edresați către mine cu întrebarea: ce părere am eu asupra soluțiunei în chestia rentei școlilor românești din Brașov? — adăugând în mod amabil, cât de prețioasă v'este părerea mea, pe care voiți să o publicați în stimabilul d-voastră ziar împreună cu părerile mai multor bărbați români, de dinceoace și de dincolo de Carpați.

Răspunsul meu este foarte scurt: părerea mea nu pōte fi alta, decât aceea a *lumei întregi*.

Soluțiunea acestei chestiuni a produs după impresiunile mele, — o *mulțumire generală*, mulțumirea generală a două țări și a două popore: mulțumirea a nemijlocit interesatei biserici a Sfintului Nicolae și mulțumirea întregii mijlocit interesatei Mitropolii a românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania.

Făpă cu acest glas unison de caracter internațional, par'că părerile individuale, — fie ele consonante sau disonante, — au să se peară în aer, n'au să aibă vr'un pond special.

De aceea, să nu-mi luați în nume de rău, dacă v'edescoper cu totă sinceritatea, că m'a surprins în cit-va, cum veniți d-vōstră a pune atâta pond pe părerile individuale chiar în această chestiune, care a găsit o soluțiune atât de fericită, cum numai *arare-ori* poate găsi o chestiune de natura celei de sub întrebare, care atîta timp a agitat spiritele, care prin atâtea peripeții a trecut și care a format un isvor nesecat pentru atâtea neînțelegeri, pentru atâtea neîncredere reciprocă.

cuința stabilă în cercul Orlatului.

Ostași, cari în lupta cu inimicul au devenit invalizi, vor fi preferiți.

§. 13. După mōrtea subvenționatului trece ajutorul asupra lipsitei sale văduve, dacă căsătoria a sustat deja pe timpul serviciului activ al invalidului și dacă aceeași văduvă pe timpul mōrții bărbatului ei a dus cu el viață conjugală.

Minorenilor neîngrijiiți, orfani de mamă ai vre-unui subvenționat le rămâne în comun subsidiul până la împlinirea vîrstei de 15 ani, dar numai dacă căsătoria din care s'au născut acești copii ai beneficiatului, s'a încheiat deja pe timpul serviciului seu activ.

Copiii rămași după vre-un beneficiat sunt a se privi ca orfani de mamă și în cazul când mama lor 'și-a pierdut dreptul asupra beneficiului.

§. 14. Dreptul de presentațiune l'are domnul general, care după timp e încredințat cu conducerea comădei generale c. r. a țerei Ardealului, ear' dreptul de a cordare l'au comunele numite în §. 1.

(Va urma)

în valoare nominală de 8000 fl. monetă conv. zi: opt mii flor. m. c. sau 8400 fl. v. a.

§. 4. Capitalul fundațional se va spori: a) prin capitalizarea intereselor, cari din lipsa de indivizi îndreptățiți la acest fond vor prisosi, și

b) prin contribuiri benevole oferite de binefăcători în scopul acestei fundațiuni, fără alterarea principiilor sale fundamentale.

§. 5. Capitalizarea intereselor prisositoare și a ofrandelor benevole în bani, precum și a plăților incuse din pretensiuni cedate și a banilor incurși pe eventuale imobile donate se face prin procurarea hârtiilor de zălogire a datorilor de stat de 5%.

§. 6. Obligațiunile de stat și de răscumpărarea pământului ale țerei aparținătoare fundațiunei se vor transcrie în cale legală pe numele „fondului invalizilor preturei Orlat” și se vor vinde în scopul fundațiunei.

§. 7. În numele comunelor preturei Orlat fondul acestei fundațiuni se va păstra de comuna Rășinari și se va administra sub controla alor doi bărbați de încredere aleși pe durată de câte doi ani prin antistiile tuturor comunelor preturei Orlat, precum și sub supravegherea autorității administrative imediat superioare.

§. 8. Din această fundațiune se vor întruibui an de an spre ajutorarea ostașilor c. r. invalizi numai interesele decăzute, și adecă așa, ca să se creeze zece subvenții (ajutōre) anuale de câte 24 fl. zi: douăzeci și patru flor., și cinci ajutōre anuale de câte 36 fl. zi: treizeci și șase flor. v. a. pentru un invalid, ori văduva sa, ori orfanii sei, pe cari s'le solvescă cassa comunală din Rășinari în rate treilunare.

§. 9. Interesele după nouēle capitaluri create conform §. 5. sunt a se folosi spre îmbunătățirea subsidiilor de câte 24 fl. până când toate aceste 10 ajutōre se vor urca la subsidii de câte 36 fl. Întimplându-se această, crescēmēntul următoriu e de a se folosi tot de una și necurmat spre urcarea succesivă a tuturor subsidiilor cu câte 12 florini.

§. 10. Consiliul de administrațiune al fundațiunei constă:

a) din antistele comunal temporal și cu primul asistent, ai comunei Rășinari și

b) din cei doi delegați (bărbați de încredere) aleși de antistiile tuturor comunelor din cercul Orlat în conformitate cu §. 7., în fine

c) din notariul temporal al comunei Rășinari.

§. 11. Consiliul administrativ decide cu majoritate de voturi și are următoarele drepturi și îndatoriri:

a) să păstreze documentele și hârtiile de valōre, precum și banii în număr ar ai fundațiunei după modalitatea cum se păstrează banii, documentele și hârtiile de valōre, aparținătoare la averea comunală;

b) să încaseze interesele fundațiunei;

c) să esarindeze ori să vînză imobilele testate fundațiunei după prealabila încuviințare din partea autorității politice ces. reg. superioare;

d) să încaseze pretensiunile fundațiunei;

e) să efectueze capitalizarea conform §. 5;

f) să împartă ajutōrele celor îndreptățiți și

g) despre manipularea cu capitalul și cu interesele să asțernă în tot anul îndată după încheierea anului administrativ rațiociniu în regulă autorității politice c. r. superioare.

§. 12. La împărțirea din această fundațiune sunt admiși: militari ces. reg. dela sergent major și dela șargele cu cari equipăreză aceștia, în jos, cari aparțin la vre-una din comunele preturei Orlat enumerate în §. 1., au devenit faprice invalizi și 'și-au lo-

Talie de mătase

fl. 2.40

și mai sus! — 4 metri! — trimisă franco și vămuită! Mustre cu întorcerea postei; tot astfel și din „Mătase-Henneberg“ neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 pr. metru.

G. Henneberg, fabricant de mătase (lif. de curte ces și reg. Zürich. [4] 2—7

In *Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu*, a eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Drepturile, datorințele și responsabilitatea membrilor de direcțiune,

de

Alfred Kormos

traducere de

Constantin Popp, funcționar la „Albina“.

Prețul broș., inclusive porto postal, fl. 1.60

In *Tipografia și Librăria archidieceșană* au apărut

Treptele formale

ale

învățământului

de

Dr. Petru Șpan.

Prețul 1 C. 60 fl

Se pot procura din

Librăria tipografiei archidieceșane Sibiu.

In *Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu*, se află următoarele scrieri ale poetului nostru **G. Coșbuc**:

Fire de tort, broș. fl. 1.—
Balade și idile „ fl. 1.50
Săcontala, broș. „ 2.50
Aeneis ediț. II. broș. „ 1.25
Războiul nostru pentru neațenare, broș. „ —.50

La **Librăria Tipografiei archidieceșane**, se află spre vânzare:

Amicul poporului

de

T. Vuculescu, pretor.

O carte neapărat de lipsă pentru fiecare cetățean și cu deosebire pentru fiecare plugariu; cuprinde o mulțime de sfaturi în astfel de cauze judecătorești și administrative, cari pot obveni fiecărui om.

Prețul unui exemplar 1 cor.; trimis cu posta franco 1 cor. și 10 bani.

Caractere morale,

exemple și sentințe, culese din istoriile și literaturile popoarelor moderne și vechi

de

Ioan Popea, prof.

O carte instructivă și pe lângă acesta și o lectură foarte plăcută, n'ar fi ertat să lipsescă din nici o bibliotecă.

Prețul unui exemplar cor. 2.50; trimis cu posta franco 2 cor. 60 bani.

Turnătoria de clopote și de metal a lui

Antoniou Novotny

în **Timișoara — Fabrică**

se recomandă a pregăti clopote nouă, precum și la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorci cu ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt tocite de o lăture, prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomandă [164] 26—26

clopote patentate găurite

inventie proprie, mai de multe-ori premiate cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după sistemul vechiu, așa că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tóce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Au apărut și se află de vânzare în

Tipografia și librăria Archidieceșană, Sibiu:

1. Aritmetica generală și specială de Teodor Ceantea, tom. I. și II. fl. 2.—
2. Astra, roman de Dito și Idem broș. „ 3.—
3. Balade populare de Avram Corcea broș. „ —.80
4. Cartea plugarilor sau povestiri economice de I. Georgescu broș. „ —.25
5. Grădina de legume de I. F. Negruțiu broș. „ —.25
6. Istoria legii nouă de Dr. V. Szmigelski, tomul I. broș. „ 2.—
7. Poesii de Mihail Eminescu, ediția fină broș. „ 2.—

Avem de vânzare următoarele scrieri de

Teodor V. Păcățian:

Principiile politice, după Dr. F. de Holtzendorff broș. à fl. 2.—

Libertatea, traducere după I. Stuart Mill broș. „ 1.—

Lupta pentru drept, trad. după Dr. R. de Ihering broș. „ „ 1.—

Cu trimiterea prin postă plus 5 cr.

Tipografia și librăria archidieceșană, Sibiu.

Redactor prov. Dr. Elie Cristea.

NOU! Pro 1900 NOU!

a apărut:

Calendariul

archidieceșan,

neapărat de lipsă pentru fie-care preot și învățător.

Se pôte procura dela

Librăria archidieceșană, Sibiu,

Cu prețul de 30 cr. + porto postal 5 cr.

Se află de vânzare la

Librăria archidieceșană

1. **Almanahul învățătorului român**, anul I și II. Prețul unui exemplar 1 fl. v. a., partea II 70 cr., porto 5 cr.
2. **Calendarul bibliotecii noastre pe anul 1900**, prețul 28 cr., porto 5 cr.
3. **Conferințele învățătoresci** din archidieceșana ort. rom. a Transilvaniei, ținute în 18/30 și 19/31 August 1898. Prețul 1 fl., porto 15 cr.
4. **Geografia pentru școlile populare**, clasa III și IV, de V. Goldiș, prețul 35 cr., porto 5 cr.

Din „Biblioteca teatrală“

au apărut până acum următoarele broșuri:

- Nr. 1. **Sóre cu ploie**, comedie într'un act de *Iosif Vulcan* 20 cr.
- Nr. 2. **Idil la țară**, comedie într'un act, localisată de *Maria Bainulescu*, după Juin și Flerx 20 „
- Nr. 3. **Biletul de tramvai**, comedie într'un act de *Gr. Mărunțianu* 15 „
- Nr. 4. **Un om buclucaș**, comedie într'un act, localisată de *Maria Bainulescu*, după M. Michel și Labiche. 20 „
- Nr. 5. **Trei doctori**, comedie într'un act, localisată din l. germană de *Virginia A. Vlaicu* 20 „
- Nr. 6. **Pălăria ceasornicariului**, comedie într'un act, de Mdm. Emile de Girardin, localisată de *A. G. N.* 25 „
- Nr. 7. **Unde dai și unde crépă**, comedie în 2 acte de Alexandru Cosmar, localisată de *Iuliu Popescu* 25 „

Editura și tiparul tipografiei archidieceșane.